

Verslag netwerkbijeenkomst Bestuurstafel Gezond Utrecht van 28 november 2017

Thema: Creëren van professionele ruimte en de rafelranden gebruiken
Locatie: Regentenzaal, Bartholomeus Gasthuis, Utrecht
Aanwezig: Jan Berndsen, Rob Beuse, Vivian Broex, Jasper ten Dam, Jules van Dam, Evelien van Dijk, Irene Domburg, Willy van Egdom, Gert Jongetjes, Carin de Kok, Wilfrid Opheij, John Taks Eliane Thewessen, Caroline Sarolea, Carolien Sino, Roxanne Vernimmen, Peter de Visser, Nicolien van Wees (verslag) en Jurgen Woerdman

Aan het begin van het jaar hebben we vier thema's voor 2017 benoemd (zie figuur). Vandaag staat het laatste thema (groen weergegeven) centraal.

Opening en rondje langs de velden

Willy van Egdom vult bij afwezigheid van Frank Miedema de voorzittersrol in. Zij opent deze bijeenkomst en heet iedereen hartelijk welkom.

Nieuwe leden en aanmeldingen

- Er is een bijzonder welkom voor Jurgen Woerdman, bestuurder van Saltro. Hoewel hij nieuw is bij Saltro, kent hij de zorgwereld; hij was eerder stafid van de RvB van AZU. Saltro is van origine 'het Utrechts huisartsenlaboratorium' en heeft zich ontwikkeld tot centrum voor eerstelijns diagnostiek o.a. in Utrecht, Almere en steeds verder in Nederland. Naast diagnostiek wil Saltro expertise inzetten om patiënten en cliënten zoveel mogelijk in de eerstelijns te houden. In een EDAC (eerstelijns diagnose advies centrum) werkt Saltro als ketenpartner samen met huisartsen, verloskundigen en medisch specialisten van ziekenhuizen.
- Tweede nieuw lid is STMR-Vitras . Ron Axt, de bestuurder, is er wegens ziekte vanavond niet bij.

- Unicum Huisartsenzorg wil aansluiten bij de bestuurstafel. Deze coöperatie bedient een groot gebied aan de onderkant van Utrecht en wil graag een verbinding maken met het Utrechtse netwerk. Huisartsen Utrecht Stad heeft hier goede contacten mee, ook het Diakonessenhuis kent Unicum. Iedereen is het erover eens dat Unicum een welkome aanvulling op het netwerk is. Moderator Wilfrid Opheij informeert de directeur bedrijfsvoering hierover.
- Ook Stichting De Opbouw heeft zich gemeld via Vivian Broex. De Opbouw richt zich op het verlenen van zorg aan ouderen, verstandelijk gehandicapten en jeugd met als werkgebied de provincies Noord-Holland, Utrecht en Gelderland. De stelling van de bestuurstafel is: ook leden die landelijk werken zijn welkom, mits zij een stevige verbinding met Utrecht hebben. Hierover gaat Wilfrid Opheij in gesprek met De Opbouw.
- Caroline Sarolea merkt op dat ze Veilig Thuis mist als lid van de bestuurstafel. In Utrecht opereert deze landelijke stichting onder de naam Samen Veilig. Iedereen aan tafel herkent dit. Caroline Sarolea benadert de bestuurder en legt de verbinding met Wilfrid Opheij.
- Careyn stapt per 1 januari a.s. helaas uit de Bestuurstafel.

Netwerkaart

Common Eye heeft met de data die de 'bezemronde' heeft opgeleverd een nieuwe netwerkanalyse gemaakt. De rapportage is aan alle leden verstuurd. De figuren uit de analyse tonen een hecht netwerk. Enerzijds ontmoeten bestuurders elkaar in verschillende samenstellingen rondom diverse onderwerpen, anderzijds zijn er dubbelingen. De ontmoetingen tussen bestuurders in de bestuurstafel hebben verbindingen op thema's opgeleverd die anders niet tot stand waren gekomen. Het logboek – dat nog in de maak is – toont het nut en de noodzaak van dit netwerk.

Health Hub Utrecht

John Taks vertelt over een ander netwerk dat in Utrecht rond zorg is ontstaan. Het is een 'hub' van circa 25 kennisinstellingen, zorginstellingen en gemeentelijke overheden vanuit de Regio Utrecht met het collectieve vraagstuk: Hoe maken we Utrechters gezonder?

De hub bezocht onlangs Manchester. Doel van de trip was om te kijken hoe de 'Greater Manchester' de bijna 6 miljard pond, die zij van de nationale NHS (National Health Service) krijgt, gebruikt om zorg en welzijn op een nieuwe manier te organiseren en uit te voeren. Een belangrijk leerpunt voor de deelnemers aan de reis is dat een consistent verhaal helder maakt waar de Manchester regio voor staat. Er is dus voor de Utrechtse regio al winst te behalen door dit verhaal samen scherp te vertellen.

De consequentie van samen optrekken, omdat je ergens met elkaar voor staat, betekent zo nu en dan dat je over je eigen organisatiebelang heen moet kijken om het hogere doel te kunnen bereiken. In de hub is onder andere gesproken over of de verschillende 'tafels' waarin nu gesproken wordt over zorg, wel voldoende opleveren. Zouden het niet wat minder tafels moeten zijn? John Taks sluit af met: "Hier is echt iets gaande met inhoud; het kán iets worden." Hij houdt de bestuurstafel op de hoogte. Naast John Taks van het Diakonessenhuis zijn Saltro, HU, HUS, RAVU en Altrecht aangesloten.

Media-aandacht voor Altrecht

Roxanne Vernimmen vertelt kort over de afgelopen periode waarin Altrecht veelvuldig in het nieuws was na de moord op Anne Faber. De verdachte Michael P. was een cliënt van Aventurijn en woonde op FPA Roosenburg in Den Dolder. Aventurijn is dochterorganisatie van Altrecht GGz Roxanne: "We hebben er bewust voor gekozen om niet zelf te reageren voor de camera, maar om experts in beeld te

brengen. Die beelden en boodschappen pakten de media minder op. Roxanne heeft veel steun ontvangen, zowel van binnen het GGZ netwerk als daarbuiten. Dat waardeert ze enorm.

HandjeHelpen in media

Irene Domburg van Handje Helpen vertelt dat er onlangs 60 eerstejaars leerlingen verpleegkunde hun stageperiode zijn gestart bij Handje Helpen. Stagiaires van zorginstellingen en ziekenhuizen krijgen een stagevergoeding (volgens CAO); bij HandjeHelpen is er geen vergoeding. Een van de leerlingen plaatste hierover een bericht op Facebook, dat werd weer opgepikt door Nursing online en zo was de consternatie geboren. Het is wel goed afgerond en de leerling in kwestie is nu ambassadeur van het project.

Boodschap voor staatssecretaris Paul Blokhuis

Peter de Visser vertelt dat staatssecretaris Paul Blokhuis van volksgezondheid, welzijn en sport gisteren het [Festival 4 jaar kwaliteitsontwikkeling GGz](#) opende en daar o.a. vroeg: Wat is er nou eigenlijk écht nodig? De staatssecretaris kreeg de volgende boodschap mee: De zvw is nu sterk gericht op vaste dbc's, maar in de wijk is vooral behoefte aan losse consultaties.

24 uurs 2018

Het voorbereidend comité voor de editie van 2018 bestaat uit Carolien Sino, Vivian Broex en Peter de Visser (samen met Wilfrid Opheij en Nicolien van Wees). De 24 uurs is van donderdag 28 juni 13.00 uur tot vrijdag 29 juni 13.00 uur in Oudewater.

Mededeling over contributie

De facturen worden in januari 2018 verstuurd, vooruitlopend op de ALV van mei 2018. Mocht daarin de hoogte van de contributie worden aangepast, dan volgen daarna aanvullende of creditfacturen.

Thema professionele ruimte en benutten van de rafelranden.

Wilfrid Opheij introduceert het thema van vanavond aan de hand van een [klein placemat](#) waarop de logo's van alle bestuurstafelleden staan. De achterkant is een verzameling waaruit de hoge regeldruk voor van zorg- en welzijnsmedewerkers en -bestuurders blijkt. Niemand aan tafel wil meer regels, bureaucratie en registratie, maar wel (meer) ruimte voor professionals en persoonlijke oplossingen. In de voorbereidende gesprekken bleek dat hieronder uiteenlopende bestuurlijke dilemma's liggen. Vier leden hebben een concrete casus van zo'n bestuurlijk dilemma voorbereid met als overkoepelende vraag: Hoe kun je je bestuurlijke verantwoordelijkheid en rol invullen, uitgaande van de visie dat professionele ruimte nodig is en je 'de rafelranden' wilt gebruiken?

De cases zijn toegelicht en in subgroepen besproken. De overwegingen hieruit zijn plenair teruggekoppeld. Een samenvatting.

1. De grenzen van maximale Regelruimte

Introductie door Peter de Visser:

De buurtteams in Utrecht zijn 'regelarm' gestart; als bestuurder bestreed Peter de Visser toen iedere regel. Inmiddels zijn de teams veel groter en daarmee de verschillen hier tussen. Professionals in de verschillende teams maken nu eenmaal verschillende afwegingen. De behoefte aan (de diepgang van) regels binnen en tussen teams is verschillend. Wanneer tast het werken met zo weinig mogelijk regels de professionaliteit en in – en externe aanspreekbaarheid van een organisatie aan?

Overwegingen die aan de hand van deze casus plenair worden besproken:

- Regelvrijheid mag geen doel op zich zijn; we moeten altijd blijven zoeken naar de balans tussen liefde voor vrijheid en liefde voor regels.
- Best practises en bewezen oplossingen gebruiken als kwaliteitsregels.
- Het is vooral belangrijk dat de organisatie (en bestuurders) duidelijk maakt waar ze voor staan en dat uitstralen. Een duidelijke visie uitstralen en overbrengen is doeltreffender dan (extern) voorgeschreven regels.
- Idee: casus voorleggen aan Actiz, IGJ, IVVU met als vraag: wat is de bedoeling/visie/geest achter deze wet?
- Begrip voor het zorgkantoor en IGJ: zij krijgen voornamelijk meldingen krijgen van situaties waar het écht fout gaat; dat verklaart hun waakzaamheid en kritische houding. De inspectie handhaaft wat het veld, bijvoorbeeld de wetenschappelijke verenigingen, met elkaar afspreekt. En als zaken écht niet goed zijn, dan moet dat ook gezegd worden. We zien vanaf 2005-2010 een verschuiving van het onderzoeksveld van de inspectie: van vooral toezicht op het werk van de professional in kwestie naar het systeem waarin deze opereert. Het bestuurlijke systeem en de organisaties blijken veel bepalender voor risico's. Die lijn moeten organisaties volgen.

2. Dilemma tussen openheid/transparantie en het kunnen leren van calamiteiten

Introductie door John Taks:

Een calamiteit is een onverwachte gebeurtenis die leidt tot overlijden of ernstige blijvende schade van een patiënt. Het Diakonessenhuis meldt (uiteraard) alle calamiteiten en deelt de uitkomsten van onderzoek met patiënt en familie. Er worden wekelijks cases in multidisciplinaire teams besproken om van te leren; dat zijn altijd bijeenkomsten met een hoge opkomst. Vanaf juni 2018 wijzigt de wet: de belangenafweging verdwijnt waardoor de bescherming van professionals onder druk komt te staan. Alle meldingen aan de IGJ en onderzoeken van IGJ worden openbaar. Dat brengt John op zijn dilemma: Enerzijds wil je optimaal leren van calamiteiten en transparant zijn, anderzijds wil je professionals beschermen. Hoe kun je die openheid zo goed mogelijk betrachten en tegelijkertijd wel je professionals beschermen? Overigens zijn openheid en openbaarheid niet hetzelfde. (zie o.a rapportage van de RVS met als voorzitter [Pauline Meurs hierover](#))

Overwegingen en suggesties:

- Wilfrid Opeij noemt de maximale inzet op horizontaal toezicht inspirerend. Dat bleek uit een onderzoek dat hij uitvoerde voor de IGZ (Staat van de Gezondheid 2009 over Besturen en toezichthouden op het gebied van kwaliteit en veiligheid). Professionals die elkaar helpen, aanspreken en op elkaar toezien in een veilige cultuur en context blijkt belangrijker dan verticaal toezicht. Dat mechanisme is veel sterker dan een wet die voorschrijft wat te leren.
- Er volgt een gesprek over hoe de beweging tot open(baar)heid zo is doorgeslagen. Het is een reflectie van maatschappelijke ontwikkelingen van jaren die onomkeerbaar is. Het is dus zaak om het goed te organiseren. Daarin moet je een onderscheid maken tussen professioneel handelen, fouten maken en verwijtbare fouten.
- De regel geldt voor alle ziekenhuizen; kan het ook een stimulans zijn om over de sector heen professionals samen te laten leren.

3. Casus Teus: dilemma tussen tekort schieten naar cliënt en naar medewerkers:

Introductie door Ella van Lingen:

Teus is een bewoner van Reinaerde, een grote man van 27 jaar met ernstig autisme en een verstandelijke beperking. Hij heeft continu zorg nodig, vaak van twee personen en in goede dagen volstaat een persoon. De situatie van Teus is door de intensieve zorg van de afgelopen vijf jaar sterk

verbeterd; hij komt weer buiten en slaapt niet meer vastgebonden. Zijn familie is betrokken en verwacht meer: zij willen dat de begeleiding van Teus naar een hoger niveau getild wordt zonder ingrijpende veranderingen voor hem. De druk op het team is hoog, mede door de hoge meldingsdruk. Ella: “Het voelt alsof we twee kanten op tekortschieten: naar Teus en zijn familie én naar het team.”

Overwegingen en suggesties:

- Onze eigen hoge professionele norm zit ons in de weg: waar wij vinden dat we constant tussen een vier en zes scoren, wordt dit wellicht als hoger ervaren. Je kunt de norm aanpassen naar gelang de gecompliceerdheid van de cliënt. Dat betekent bijvoorbeeld dat je voor cliënten met een zwaardere of dubbele handicap een andere meldingsnorm hanteert dan voor minder gecompliceerde en meer voorspelbare cliënten. Zo geef je het team meer regelruimte.
- Een teamgebonden budget beschikbaar stellen waarbinnen het team mag opereren volgens eigen inzicht (dát is professionele ruimte) en niet gebonden is aan de extern voorgeschreven kaders.
- Een team wisselen met een team van een collega-organisatie.
- Bronnen van nieuwe betrokkenheid aanboren, bijvoorbeeld mensen die vanuit een religieuze overtuiging zijn gedreven om mee te werken.

4. Dilemma: regel of overtuiging: wat betekent dat voor de rapportagenorm?

Introductie door Vivian Broex:

Zorgspectrum werd onlangs na een materiële controle door het zorgkantoor beboet omdat niet aan de dagelijkse rapportagenorm voor het zorgleefplan werd voldaan. Het beleid van Zorgspectrum is echter dat er alleen bij afwijkingen wordt gerapporteerd. Binnen Zorgspectrum ontstaan nu twee stromen: mensen die gedreven worden door voorschriften, zij willen dagelijks rapporteren. De andere stroom vindt dit niet gepast en effectief en wil niet gaan voor regels, maar voor effectief kwaliteitsbesef. Vivian: “Als bestuurder heb je een voorkeur voor een stroom, maar voel je ook de druk van de andere stroming onder medewerkers.”

Overwegingen en suggesties:

- De kwaliteit van de zorg staat centraal, niet de voorgeschreven regels.
- Casus voorleggen bij Actiz, IGZ IVVU: wat is de geest van de wet?
- Het is belangrijk om een sterke eigen visie te hebben op dit dossier
- Met de resultaten van bovenstaande in gesprek gaan met het zorgkantoor; dat is vooral kansrijk als we dat als collectief doen. Door als collectief de professionele identiteit helder te stellen, zoals Manon Ruijters in haar [inaugurele rede](#) beschrijft.

Afsluiting

Het bespreken van de gezamenlijke dilemma's van vanavond is een goede formule. Het helpt om verschillende visies op een vraagstuk te vergaren. We stellen vast dat we in 2018 graag over thema's in gesprek gaan die alle leden bezighouden en dat we die benaderen vanuit de vier invalshoeken van het afgelopen jaar: de professionele ruimte, écht luisteren, aansluitingen en verbindingen en de financiering.

Het bestuur vergadert op 18 december a.s. en buigt zich dan o.a. over de onderwerpen voor in het nieuwe jaar. We stelden al vast dat we starten met Overvecht.

De bijeenkomsten in 2018 zijn op:

- woensdag 21 februari, 17.00 – 20.00 uur > thema Overvecht
- woensdag 16 mei, 17.00 – 20.00 uur > tevens Algemene Ledenvergadering
- donderdag 6 september, 17.00 – 20.00 uur
- donderdag 6 december, 17.00 – 20.00 uur